

Муҳаммад ҒАФҒОР

СУКУНАТ СОҲИЛИ

Шеърлар

Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти
Тошкент — 2005

Ғаффор, Муҳаммад.

F29 Сукунат соҳили: Шеърлар/ Муҳаммад Ғаффор. - Т.: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, 2005.-120б

Муҳаммад Ғаффор шеърлари ҳеч кимнинг шеърларига ўхшамайди. Бўғзинга текирилган ҳайқириқ сингари шеърятнинг азалий ўлчовларидан сакраб чиқмоқчига ўхшайди. Шоирнинг кўксини ёриб чиқаётгандек туйилади. Ўқувчини ортидан етаклаб чопади мисралар...

ББК 84 (5y)6

© Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, 2005.

Бисмиллоҳир Раҳмонир Роҳим!

Қизимга мактуб

Салом асалим!

Ўлаётган одамгина мактуб ёзади. Бирдан бу сўз хаёлимга қандай ва қаердан келганини сезмай қолдим. Ҳеч эътибор берганмисан, бомдоддан кейин тонг роса тўлишади, ўз фарзандларидан бахтиёр аёлга ўхшаб.

Онанг бизга нонушта тайёрлаётганда шундай ҳолатда бўларди. Ҳар қандай инжиқликларни кўтарган аёл тонгдан-да гўзалдир. Мен сени онанга ўхшашингни жуда-жуда хоҳлайман. Наҳотки шу сўзларни айтиш учун қўлимга қалам олган бўлсам. Миямга бошқа фикр келмаяпти. Тўлишган тонг ҳар қандай буюкликни тўсиб қўяди.

Хайр, омон бўл, сени соғинч ила ўпиб қолувчи отанг.

ВАХДАНИЁТ ДАРЁСИ

Наҳотки топганим туманли тўрва,
Кунларни аямай йиртиб ташлайман.
Ичганим ош эмас гумонли шўрва,
Ўзимга шафқатсиз хужум бошлайман.

Ўтган кунларимни санчаман тикқа,
Садоқат базмининг саҳовати хор.
Қонталаш умримни иламан михга,
Нимадир етмайди, мен нимага зор.

Чарчадим, чидадим, изладим ҳақни,
Йиртилдим, таландим, фикимландим мен.
Мангулик рангини чизган бўёқни,
Ожиз ҳисларимга йўлатмади тун.

Сўзладим, сўзларим ботди кўзимга,
Қовурғамни қирқди ўтмиш бўйраси.
Қумурсқалар қавоғига суртди изимга,
Аямай оқизай Ваҳданиёт дарёси.

1994 йил, март

* * *

Шеър ўқиб берардим Эркин Воҳиддан,
Тоғдек кўксим узра қўярдинг бошинг.
Титраб қақшар эдинг ўтли байтдан,
У кун ўтли эди, сенинг қарашинг.

Бугун муҳаббатинг мартаба талаб,
Тилла зираклардан узмайсан кўзинг.
Менчи, Рауф Парфи шеърин қўлтиқлаб,
Қаён кетмоқдаман билмайман ўзим.

1973 йил, март

* * *

Сокинлик силкинар,
Аянчлар авайлар азобни.
Чавандоз чиранар, умид зирқарар,
Узангига боғлар ғазабни.
Кўпкари

Садоқат сиқилар
Чолларнинг соқоли титрар,
Уялар узанги.
Кўзи кўр оламон қутурар.
Кўпкари.

Мияга михланар
Бунчалар бахтсиз бўлмаса қизи,
Чавандоз йиқилар, суқланар,
Қиличга айланар
Қайнотанинг кўзи.
Кўпкари.

1985 йил, октябр

* * *

Уфқнинг нарёғида мен севган гўзал,
Ҳар қуни келинчак либосин кияр.
Кутади, кутади, кутаверади,
Соғинчлар кўксини тимдалаб ўяр.

Уфқнинг нарёғида мен севган гўзал,
Хаёллар, орзулар, минмаган отим.
Кутади, кутади, кутаверади,
Турналар, турналар, етмаган хатим.

1986 йил, апрел

* * *

Ҳеч нима демадим сенга,
Осилдик шаклининг паймонасига.
Кўзларимни ортдим,
Сўзларни, юракнинг ойномасига.

Куннинг азобидан жунжикар қуёш,
Уфққа сув сепар адашган хаёл.
Фунчанинг лабини тарк этди кўз ёш,
Мен сени соғиндим санчилган аёл.

Ситилган ситамни азобга сотдим,
Титкилар озорнинг соғинчини кун.
Ўзимга сиғиндим, ўзимга ботдим,
Дарчамга тирмашиб ёлворади тун.

Азоб ўпқонида касартки кўрдим,
Ханжарнинг тигидан ҳаром қон оқар.
Сокинлик сепидан сесканиб турдим,
Аждаҳо оғзида гумоним боқар.

Ўтмишдан мақтаниб дўстим семирар,
Чиранган чидамнинг хонадонида.
Хотира азобни қониб кемирар,
Асрнинг қопқора жамодонида.

* * *

Жарлик
Кўзларимни узатаман тубсизликка:
Ҳеч нима деёлмас
Тилсиз тошлар.
Осиш учун
Яхши жой экан деб,
Ўйлай бошлайман ўзимдан ўзим.
Форнинг бошида,
Хотиним сингари
Қаҳ-қаҳа уради узум.

1985 йил, май

1

Оллоҳим билмадим жойим қаерда,
Ханжарнинг тиғида ўйнайди ғазаб.
Юлдузим қаерда, ойим қаерда,
Ичганим шаробмас, ичганим азоб.

Мен ёндим, тутадим, портладим, куйдим,
Фикримга санчилар илоҳий сўзлар.
Доҳолар дастидан мен роса тўйдим,
Йўлимда мўлтирар беҳаё қизлар.

Ватан тушунчаси оғирлик қилар,
Шоирлигим бир пул ўзимга.
Сотқинлик, ҳасадлар кўксимни тилар,
Хиёнат қадалган менинг кўзимга.

Ватан тушунчаси оғирлик қилар.

2

Синиққан ҳавонинг зардоби тахир,
Дарахтлар мунғайган, сўзлар мунғайган.
Муҳаббат бечора, муҳаббат фақир,
Наҳотки хиёнат шунча улғайган.

Сўзлар бор дунёда сўзлардан буюк,
Мен қачон йиғладим, мен қачон кулдим.
Кўзлар бор дунёда кўзлардан суюк,
Мен фақат туғилдим, мен фақат ўлдим.

Олтин ранг хазонда кузакнинг диди,
Фикримни менсимас қурмағур хаёл.
Димоққа қадалар сўзларнинг ҳиди,
Муҳаббат, туйғуга чўмилган аёл.

Муҳаббат, туйғуга чўмилган аёл...

1989 йил, август

* * *

Буюклар йиғламай қўйган кунлари,
Мен қаттиқ йиғладим ўкиниб.
Суюклар йиғламай қўйган кунлари,
Мен қаттиқ йиғладим тўкилиб.

Кун келиб буюклар йиғлайди, дединг,
Ҳаттоки суюклар йиғлайди, ўғлим.
Буюклар, суюклар йиғлаган куни,
Мен қулиб юбормай тангрим?!

* * *

Мен қаттиқ соғиндим йиқилган жойим,
Кўксимда чирсиллаб синдику юрак.
Биринчи севганим қизғалдоқ ойим,
Ойни ўполмаган армоним терак.

1987 йил, июн

* * *

Турк таянчи —
Севинч иймангандай бўлар кўзимда,
Сипқордим самимият аянчларини.
Чаён чиранади изимда,
Кўрқоқлик йўқотар таянчларини.

Турк аянчи —
Осмон гумбирлайди тахт йиртилар,
Кулбалар қисмати ялворар аччиқ.
Қовоғига қуюн суртилар,
Ботирлар ҳовучлаб экади тариқ.

Суйинчи —
Истироб измида изнсиз нолам,
Шафтоли шивирлар қулоқларига.
Сени қизғалдоққа уйлаймиз болам,
Баҳор мақтанади булоқларига.

1979 йил, март

* * *

Болалик —
Учар эдик дарахтма-дарахт.
Бир куни дуч келиб қолди,
Лайлак уяси
Тухуми товукникига ўхшар экан.
Икром опа пишириб берди,
Роса тўйиб едик.
Бугун...
Бошқа дўстларимни билмайман лекин,
Менинг ичимда, бир лайлак
Жигаримни чўқийди,
Юрагимни чўқийди.
— Мен товук эмасман ахир
Қанотларим бор менинг,
Эркин, эркин учмоқ истайман.

1982 йил, январ

* * *

Армонларим қиммат туради,
Товонимни силар майсалар.
Орзуларим буни билади,
Хотинимдай пайсаллар.

Суякларим сипқарган ўтмиш,
Тунда олов бўлиб ёнади.
Кундуз қуни тўшалган олқиш,
Қоним ичиб тонади.

1980 йил, октябр

* * *

О, менинг қисматим —
Санчилган ханжарнинг дастаси
Киприкка илинган севги,
Йиқилган юракнинг ҳассаси.

О, менинг қисматим —
Соғинч селлари тугённи ўпар.
Баҳорнинг тиғига санчилган юрак,
Юлдузларга юзин чайган нилуфар.

О, менинг қисматим —
У тирик ёлгон кунларим.
Ойнинг тиззасига бош қўйиб,
Совуқлар силаган тунларим.

О, менинг армоним —
Бирпасгина
Жим тур!

1987 йил, июл

* * *

Шовуллар —
Ўзини осмоққа шайланар фикр.
Тўнкарилган тешик тоғора туҳмат.
Чучмомалар чимрилиб ўқийди зикр
Тишларим орасидан тўкилар раҳмат.

Увиллар —
Дашти қипчоқ чўли ироқ.
Осмонни кўзларимга ёзар,
Йиғламоқ истайман бироқ.
Кўзлармда осмон бор.

1989 йил, декабр

* * *

1

Ўтмас пичоқ билан кесар бошимни
Оппоқ қор устига сачрайди қоним
Тоқатимни титар, титар бардошимни
Менинг бўйсунмаган, кўнмаган жоним

Умидим юмалаб қушга айланган.
Совуқ ёпишади товонларимга,
Армоним бир дунё тушга айланган.
Нимадир етишмас жавонларимга.

Сесканиб ўйғонар умидли азоб
Бармоқлар югурар қўмитаси мушт
Мени чангаллайди ожиз истироб,
Оёғимда занжир, излари бўм-бўш.

2

Девлар қаҳ-қаҳаси оламни тутар,
Бетон деворларга санчилар товуш.
Турткилаб ўйғотар миршаблар кутар,
Бу ер турмалигин билмайди ковуш.

1983 йил, ноябр

* * *

Йиғладим бўзладим сўзни изладим,
Ҳеч ким босолмаган изни изладим,
Мен сизни йўқотган кузни изладим,
Силкиниб, силкиниб ўксинар дилим.

Нима бўлса бўлди, ўзимдан ўтди,
Сизни рашк айлаган кўзимдан ўтди,
Баҳор ярашсин деб бизларни кутди,
Энди сизга қўлим етмайди гулим.

Ҳар куни пойлайди тақдирнинг ўқи,
Энди сўзларим ҳам армонли гулим,
Майли шеърлар ёзай хотира тўқий,
Шундек остонамда, турибди ўлим.

1985 йил, апрел

8-март

Отам камбағал
Онам касалманд
Пуллари йўқ эди уларнинг
Сен ниҳоятда гўзал эдинг

Ҳовлимизда —
Оппоқ бўлиб гуллаган
Ўрикнинг шохини синдирдим
— Байраминг билан

Раиснинг ўғли қаҳ-қаҳа урди
Бозорқўмнинг ўғли қаҳ-қаҳа урди
Синифдошларинг қаҳ-қаҳа урди
Қаҳ-қаҳа урдинг сен.

Бугун — оллоҳга шукр
Пулим ҳам бор
Мансабим ҳам бор,
Ҳаётимни тиндирдим

Фақатгина —
Бир дард ўртар юракларимни
Нега мен ўшанда —
Ўрикнинг шохини синдирдим

* * *

Онанг ўлса ҳам
Отанг ўлса ҳам
Йиғлаёлмайсан
Кўзларингда —
Пулнинг расми бор.

* * *

Бўрилар итлардан жирканиб яшар,
Авлодига иснод келтирганлар, деб.
Итлар бўриларга ҳайрати ошар,
Токайгача шундай яшайсизлар, деб.

Итлар ҳалол меҳнат қилса ҳам агар,
Бўрилар бўлса ҳамки очкўз, ўғри
Одил ҳукм чиқармоқ истасангиз гар,
Бўриларнинг гапи мутлақо тўғри.

1986 йил, феврал

Зил-зила

Бebурд арбобнинг
Юзига тупиришдан қўрқиб
Разил қаллобнинг
Кўзига тупиришдан қўрқиб
Ерга тупирамиз
Ерга тупирамиз
Она ерга —
Тупирамиз

* * *

Нафс балоси деб, мен ҳам ютиндим.
Дўстим йўқ дедиму дўст ҳам тутиндим.
Сўнги кунларимда қаттиқ ўқиндим.
Ўзимдан ўзимни асрагин оллоҳ.

Найлай адо бўлдим, тугадим буткул.
Япроқ юпинчидан изладим паноҳ.
Сукунат соҳили сен мени кутгил.
Кўзимдан кўзимни асрагин оллоҳ.

1975 йил, декабр

* * *

Саловат—
Тун қочиб борар
Ёғдулар тўкилар
Дарахтларнинг пойига
Тун—
Яшринмоқчи бўлар
Шайтанатнинг сойига
Саловат—
Самони силкитар
Қушларнинг қироатини
Япроқлар қизғанар мендан.

* * *

Сен буюк шоир сан
Кўзларинг айтар
Фақат сен кўрқасан
Оппоқ қоғоздан
Отангни ўлдирган
Онангни сўлдирган
Рангида қони йўқ
Оппоқ қоғоздан.

Устоз

Ўрол Шодиевга

Пратон, электрон, атом, ядро,
Қил устида турибди олам.
Физика дарсига қўймайман сени,
Инсонни севишни билмасанг болам.

Неъмат бобо келарди
Эшаги билан
Қишлоқнинг
Қоқ ўртасин ёриб

Ошномнинг
Болалари дерди,
Ошномнинг —
Набираси дерди,

Неъмат бобо
Бугун йўқ.
Ёрилиб ётибди,
Қишлоқнинг қоқ
ўртаси.

2004 йил, декабр

Тун

Сен қирқиб ташлаган сочлар
Кўзларимга қадалар
Чинқириб юборар кўзларим
Чироқни ёқаман —
Сен қирқиб ташлаган сочлар
Деразамда ялворар.

* * *

Бир куни
Кетаман —
Йиғлайсан суратга босиб юзингни
Яшайсан журъатга осиб ўзингни

Бир куни
Кетаман —
Бўғзинга тиқилар забонлар
Кўзингни йиртади хазонлар

Бир куни
Кетаман —
Боришга уялар оёғинг.
Ёрдам беролмайди упа-бўёғинг.

Бир куни
Кетаман...

***Синглим София
хотирасига***

Турибман тун билан юзма-юз
Зулматлар қаридан келар бир овоз,
Ака сиз онамни адо қилдингиз

Турибман тун билан юзма-юз
Зулматлар қаридан келар шу овоз
Ака сиз отамни адо қилдингиз.

Тун —
Қачон хужум қилишни
Билади.

1984 йил, октябр

* * *

1

Йиртилган умримга суртдим севгини
Туннинг дарчасидан термулди гуноҳ
Серрайган самога сепдим кулгуни
Йўқсизлик изини тимдалар паноҳ

Ханжарнинг тиғига қадалган иймон
Гунглик суратидан мангулик чизар
Жарнинг ёқасига тирмашган паймон
Нилуфар шаклида мунгликни безар

2

Саснинг садолари уфққа қўнган
Чирмовиқ чиранар азобни арчиб
Кўнгил денгизидан марварид унган
Руҳимда эътиқод гуллайди урчиб.

Сукунат судирар салтанатини
Туннинг сочларига уланган хаёл
Топширмоқ истайди омонатини
Ишқнинг кўзгусини синдирган аёл.

Ҳай-ҳот сен сигмадинг паноҳларимга
Паёнсиз кенгликнинг яктаги йиртиқ
Авайлаб ўрайман гуноҳларимни
Бошқа нарсам йўқ.

* * *

Бир куни —
Хўжаев муаллим
— Мен ўлсам йиғлайсизларми
Болаларим? — деди.
Синф бир қалқиб тушди
Ўша кун
Ҳеч ким кулолмади, яйраб
Ўша тун
Ухлайолмай чиқдим
Хўжаев муаллим ўлиб қолса
Ким икки қўяди
Райкомнинг ўғлига
Раиснинг ўғлига.
Кеча тушларимга
Раҳматли
Хўжаев муаллим кирибди...

1983 йил, сентябр

* * *

Кўрганим билганим шовқин суронлар
Фақат мақтанганлар, қасам ичганлар
Мени титкилайди улкан бўронлар
Метин иродамни тирнар сичқонлар.

Мен нима йўқотдим нимани топдим
Адашдим армоннинг андозасида
Бўшлиққа интилдим йўқликдан топдим
Суяндим тафаккур дарвозасига.

1999 йил, январ

* * *

Дўппимни осмонга отаман
Айтинг, қани менинг дўппим
Ўтган кетган илиб кетдими?
Энди мен масжидга қандай бораман
Энди мен —
Эҳтиёт қиламан жойномозимни.

* * *

Соғинчим туннинг қўйнига кирди
Ойнинг хўрсиниши йиртди самони
Шайтон пичоғини кўксимга урди
Тепамдан тўкилди гунгнинг гумони.

Юлдузлар мўлтирар бечора, фақир
Дарахтлар ғужғанак ғариб қунишган
Нечун санчилмайин ўзимга ахир
Осмоннинг сийнаси чексиз тўлишган.

Фақат увиллайди ёлонғоч нидо
Ўйлайман ўзимни ўзимга босиб
Кечира олармикан бизларни худо.

1991 йил, октябр

* * *

Кунларим йўқолган тунларим қани
Қаҳвахона деворига босаман юзим
Аёлнинг кўзлари имлайди мени
Ушлаб қўраман бу менинг ўзим

Сипқариб ташлайман олдимдан майни
Кўзларим шоввуллаб оқади унга
Хаёлим севинчдан ўпади ойни
Дўстларим хасадли боқади менга.

Ижрокўм уйингни бошинга ургил
Мен учун ечилди мукамал тугун
Эртанги кунимга худо пошшодур
Аёлнинг қучоғида ухлайман бугун

1976 йил, август

* * *

1

Кўнглим тубида —
Харсанг тош ётибди
Сен унга ўтириб
Ҳар куни тикиласан
Бевафонинг
Суратига

2

Шукур дейман
ўзимга-ўзим
Сен борсанку ахир
Сени —
Йўқотиб қўйишдан
қўрқаман жуда.

3

Харсанг
Эса
Бемалол
Мудрар.

1976 йил, август

* * *

Гала-гала оппоқ булутлар
Қайларгадир учиб кетмоқда
Не излайман менчи, дарбадар
Наҳот умрим бекор ўтмоқда

Ярим кеча тунлар бемаҳал
Тор кулбамда ўчмайди чироқ
Деразамдан мўралар ажал
Бўла қолгин қани тезроқ.

Оқшом юлар қора сочини
Бешафқатсан бунчалар ҳаёт
Кимдир эгиб турар бошини
Бу хўрланган ожиз муҳаббат.

Қайлардандир чиқиб келар ой
Кимлар билан бўлган беҳаё
Ҳеч нарсани кўрмагандай сой
Ҳеч нарсани билмайди дунё.

Гала-гала оппоқ булутлар
Қайларгадир учиб кетмоқда.

1988 йил, апрел

* * *

Ўкинч юпанчимдир чўнтагим бўм-бўш
Шерик бўлолмадим қаллоб ошига
Мени уйғотади қайғули бир туш
Яна боролмадим отам бошига

Қизғалдоқ қон бўлиб ичига ютар
Чумоли суянар қабр тошига
Соғиниб изларим майсалар кутар
Яна боролмадим онам бошига.

Хасадимни қўзғар учаётган қуш
Митти вужудимга чирмашар карахт
Поездга қарайман чўнтагим бўм-бўш
Холимга йиғлагиси келади дарахт.

1987 йил, май

* * *

Бу дунё тирноқдан сочгача гуноҳ
Қорни тўқ одамдан очгача гуноҳ
Бандаси бунчалар, бунчалар гумроҳ
Оллоҳим ўлишга мадад бер менга.

Мансабни, шоҳликни зорларга бергин
Қорни тўқ, усти бут хорларга бергин
Эрта йўқ, бугуни борларга бергин
Оллоҳим ўлишга мадад бер менга.

Кимлардир гуноҳи мачитлар безар
Сарғайган кузакнинг мунглари эзар
Юлдузлар яқиндир юрагим сезар
Оллоҳим ўлишга мадад бер менга.

1992 йил, апрел

* * *

Мозий чўнтагини қоқар
Шухратлар сочилар, хўрликлар
Юлдузлар хазонларга боқар
Оғирлик қилган шўрликлар.

Менинг чўнтагим тап-тақир
Гумроҳ бандангман бир осий
Нималар истайман мен ахир
Чўнтагимга сифмайди мозий

1987 йил, ноябр

* * *

Қандай даҳшат —
Қиёмат бўғзингда турса-ю
Ҳазонларга раҳминг келмаса сенинг
Қандай даҳшат —
Йиғлагинг келсаю йиғлайолмасанг
Қувончлар афтинга уй қуриб олса
Қандай даҳшат —
Менинг чўнтагимда ухлар
Фожиа-

* * *

Хўрланган кунларим
Содиқ қўлларим
Сотишга шайланар
Қувонч кунларим.

1981 йил, феврал

* * *

Ғафлат чўнтагидан қуйилган дунё
Қисмат деб пешонаси ўйилган дунё
Чумчуқдай чирқиллаб сўйилган дунё
Нархинг шунчалар арзонми сенинг

Баъзида аламдан хунлар бўламан
Тун билан олишиб тунлар бўламан
Кун билан олишиб кунлар бўламан
Нархинг шунчалар қимматми сенинг

1993 йил, декабр

* * *

Жонимдан ортиқроқ севдимку қумрим
Чиғириқ чархида чархландим, куйдим
Сесканиб яшаган эй, мискин умрим
Энди мен сенга ҳам ачинмай қўйдим

Руҳимни титкилар муққаддас сана
Хўрликлар санчийди сиғмас қўйнимга
Занглаган қилични артаман яна
Дунё дардларини тўкар йўлимга.

Азобни авайлаб теради кўзим
Улкан ғалаёнга чорлайди мени
Дорнинг оғочига сихланган тузим.

* * *

Узоқ яшамадинг ғамларни ютуб
Симириб семирдинг садоқатларни.
Келмас бўлиб кетган одамни кутиб
Таҳмонга таҳладинг тул тоқатларни

Сен узоқ Яшамадинг дили поргина
Анграйганча қотиб турар дарвоза.
Мунисгина синглим нилуфаргинам
Баҳор, баҳор эмас сендан андоза.

* * *

Совуқлар овунчим
Шамол овунчим
Мозий тирнар ярамни
Бор бўлсанг жавоб бер ё, Раб
Қутирган итлар талар танамни
Сенга сўзлар айтмоқ —
Чаккиллаб томаётган меҳроб
Оғзим тўла севги
Бўғзимга қалқийди ғазаб
Сенга сўзлар айтмоқ —
азоб
азоб
азоб...

1979 йил, август

Шайбонийхон

Динини, элини сотганларни
Қиличдан ўтгазганим рост
Онасин, опасин сотганларни
Қиличдан ўтказганим рост
Авлод аждодларимга
Шу мендан мерос.

Йўқолиб кетмагай диёнат изи
Беайб парвардигорнинг ўзи.
Йўриғимга юради
От каби қалам
Пиримиз қул деганлар
Ҳаромда ортирган болам.

1990 йил, август

Чўлпон

Эҳтиёт бўлинг
481-чига¹
Юлдуз чиққанда
Туйникни ёпиб қўйинг
Чунки у
сирлашиш мумкин.
Юлдуз билан.

1981 йил, сентябр

¹ Чўлпон қамоқда 481-камерада ўтқизган.

Рафиқамга

Киприкларинг асрасин
Иффат олиб юзингдан
Юлдузларнинг рашки бор
Сенинг жоду кўзингда.

Тун азоби етади
Тан бераман кучига
Сочларингни йиғиб ол
Оппоқ қасир ичига.

Паризодим дил бандим
Жойнамозга юзинг бос
Мени севиш шарт эмас
Сен Оллоҳни севсанг бас.

1999 йил, феврал

* * *

Пахтада —
Ўқитувчилар
Бўлак овқат қиларди
Кимнингдир —
Шу қозондан егиси келарди.
Текширишди.
Мумкин эмас экан
Бизларга кўшилди,
Иштаҳа бўғилди.

1979 йил. декабр

**Дўстим қабри
устида ёзилган шеър**

Ёдингдами дўстим —
Битта шеър ёзиб бергин деб
Ялинардинг доим
Ёлворардинг доим

Шундай шеър ёзиб берингки дердинг.
Ўқиб кўздан ёшлар тизилиб кетсин.
Ўқиб тош бағирлар эзилиб кетсин.
Мен аҳмоқ, дердим

Шеър ёзиш эмасдир ўйин
Мавриди келар бир кун
Оҳ наҳот
Ўша кун
Бугун.

1981 йил, март

* * *

Фикримга санчилар мих
Сўзлар армонимга жавдираб боқар
Армоним жилмаяди маюс
Эри ўлиб қолган аёл сингари

Ҳиссиёт пойимда тўкилиб ётар
Кузакнинг армони, баҳор сарвари
Дардлар юрагимга ин қуриб олган
Ижарасиз талабалар сингари.

Мен сени —
Жонимдан ортиқроқ севдим
Шул сабаб йўқотиб қўйдим

1983 йил, март

* * *

Деразам олдида турган мусича
Кўзлари жовдираб боқди менга,
Балки мен кўзларим жовдираб
Боқарман унга

Дераза олдидаги — мусича
Севинчим иллатим
Деразам олдидаги — мусича
Миллатим.

1983 йил, март

* * *

Қишлоқни тирнар итларнинг ҳуриши
Бойчечаклар сесканиб кетар.
Қийин бўлди кўйлагимнинг қуриши
Тоқатим сабрнинг тоқатин йиртар.

Авайлаб найзасин санчади тонг
Бўйин боғим ёрдамга келар.
Хайрият тугади даҳшатли жанг
Хўмрайган тун қаршимда ўлар.

Мачитлар жилмаяр сўнги қанотим
Суюб интиламан бомдод интизор.
Умидим, суянчим ёлғиз оллоҳим
Уйим йўқ, жойим йўқ, жойнамозим бор.

1988 йил, март

* * *

Тугён азобида чулғанган умид
Даштнинг даҳанида ингранган туйғу
Метин иродага тўғралгин собут
Товоним қунжига тугилган ёғу
Дўстларим.

Бойроққа осилган яловни йиртган
Умид дарчасидан отилган найза
Чидами етмасдан оловни ютган
Хасаддан қовжураб тугаган Ҳамза
Душманларим.

Чарҳнинг ғазабида умрим қайраган
Тонгда жунжиктириб қуёшга отган.
Бир тутам жасадга сиғмай сайраган
Бир тўғрам нон учун ўзини сотган
Шеърларим.

1981 йил, август

* * *

Менинг жоназамда дарахтлар йиғлар
Узатиб кесилган оёқларини
Дарвишлар, гадолар, фидолар йиғлар
Тобутга суяшиб таёқларини.

Менинг мазоримда йиғлайди қушлар
Ёнаман муҳаббат ўчоқларида.
Сени ўйғотади қўрқинчли тушлар
Ўшанинг, ўшанинг қучоқларида.

* * *

Гўзаллик севгимга оғирлик қилди,
Кўксимга хиёнат қадалган куни.
Бўғзимга осмонлар қараб тикилди,
Эртакка айланди армоним туни.

1989 йил, апрел

* * *

Кўзларинг сўзлайди шовқинлар аро
Оҳ сизни севардим, қандай севардим.
Кўзларим сўзлайди шовқинлар аро
Оҳ сизни севардим, қандай севардим.

Шовқинлар уялиб кетади биздан,
Ўғлингни ўпасан енгиб карахтни.
Мен эса асрагим келади кўздан,
Бизни тушинмоқчи бўлган дарахтни.

1985 йил, май

Автобиография

Аждарнинг ёлида даҳшат кўрамиз
Ўзимни ортиқроқ севдимку жуда.
Шуҳратлар силкитди мени тинимсиз
Мурувват айлагил, кечиргил Худо

Бандасин бисотин — камтарлик юки,
Мен баланд чўққига интилдим фақат.
Кўзгуга кўринмас иймоннинг юқи.
Орқамга қарайман тубсизлик даҳшат.

Дардимни ҳеч кимга айта олмайман
Энди мен ортимга қайта олмайман.

1998 йил, сентябр

* * *

Руҳим чизиқларига
Умиднинг тирноқлари
Ботар
Чизиқлар йиғлаётган бўлса
Кўз ёшига сирпаниб кетмаган
Илинч.

* * *

Севинч
Ўзингни қарға
Қачонгача шундай яшаш
Мумкин деб қарға
Ўлаётганда роҳатланиш учун.

* * *

Севгилим —
Кел осмонимизни
Қушларга берайлик
Мусичанинг дардини
Олиш учун.

* * *

Жимликка урилган диёнат
даҳшатлар титрайди,
Ҳеч кимга гал бермас
Хиёнат.
севгини сандиққа
сиғдирган Тоҳир
кўзларим мўлтирар кўзмунчоқ
сўзлаган эртагинг бунчалар тахир
севги ҳам, ҳаёт ҳам
ўйинчоқ
хиёнат тўхташга уринмас
диёнат ҳижобда
кўринмас.

1997 йил, март

* * *

Кенг шаҳар —
яшашга жой йўқ
кенг саҳро
ўлишга гўр йўқ
бу қандай мамлакат
пойгак йўқ, тўр йўқ
Бўсағангдан қисма Оллоҳим

Тўда оломон —
Онғ йўқ,
Бостириб келмоқда ёғу
Жанғ йўқ,
Дўст ёрингдан
Қисма оллоҳим.

Ўзим ўзимни
Алдаб яшадим шунча йил
Шунча йил ишондим
Алданганимга
Худо пошшо
Пошшо Худо
Қиёмат қудуғига
Қандай тушиб кетганини
Билмас экан
Бандаси.

* * *

Мен очман —
севгига очман
изғийман итдай
Ҳеч ким йўқ
Ҳеч ким йўқ
Ҳеч ким йўқ
Қорним эса тўқ.

1996 йил, август

* * *

Нилуфар чехра
Намланган киприklar
Хонтахтада сочилиб ётган шеър
Совчи юборганимни
Эшитмаган ҳали.

* * *

тўй келибди
севинчдан —
тўкилиб кетди
Қизғалдоқ.

1996 йил, ноябр

* * *

Чўкиб бормоқдадир кундан кун умрим
Йиртиқ товонимдан қонлар оқади.
Қоғозга тўкилар дардларим, дурим
Дардларим, дурларим мени боқади.

Деразамни совуқ шамоллар тирнар
Пойимда хазонлар тўп-тўп оқади
Очликдан кўчада ўлиб қолмасман
Хазонлар-хазонлар мени боқади.

Ўлдирса ҳам мени севги ўлдирар.
Ҳеч ким тушинмайди бундай табримни
Майсали тупроқни қучиб йиғлайсан
Муҳаббат безайди менинг қабримни.

1998 йил, август

Юлдуз Усмонова

Бу қандайин гуноҳ бўлди
Еру осмон чил-чил синди
Бу қандайин поноҳ бўлди
Ўзи қийнаб ўзи кўнди.

Бу қандайин замон бўлди
Паймонаси тўлиб чиқди
Бу қандайин армон бўлди
Бойчечаклар кулиб чиқди.

* * *

Илдизлар — илдиздур ҳар доим
Кундузлар — кундуздур ҳар доим
Не-не зотлар чиранмасин бекорга
Юлдузлар — юлдуздур ҳар доим.

* * *

Йиғламоқ оғирлик қилган кунлари
Мен қаттиқ куламан хохолаб
Кейин чўчиб тушаман
Отиб қўймасайдим
ўзимни-ўзим
Мояковский сингари.

* * *

Тунда менинг сўзларим ёлғон
Кунда менинг сўзларим ёлғон
Ёлғон дунё аврайди мени
Унда сенинг сўзларинг ёлғон

Рост сўзларинг кузнинг юраги
Ёлғонларинг баҳорга кийим
Бу дунёнинг шудир тиргаги
Ёлғон менинг яшаган уйим

1993 йил, октябр

* * *

Тилдан қолган шунинг учун дарахт,
Шунинг учун чайқалар гуллар,
Ўтгинчидир азобу роҳат
Шунинг учун ҳукимдор пуллар.

Даҳшатлардан синган деразам,
Туннинг оғзи йиртилган қаранг
Қиличимни қиндан оламан
Мен ўзимни тутаман аранг.

1995 йил, сентябр

Охунов домла

(ярим ҳазил, ярим чин)

Маюсгина жилмаярди у
Маюсгина ёзади қалам
Ахир дунё ўткинчи эрур
Ҳаммасини кўрдик-ку, болам

Йиғлаганлар у дунёда шоҳ
Манманларни кўрасиз гадо
Агар тангрим айласа паноҳ
У ёқда ҳам бизлар домла

2000 йил, октябр

Қария

Қўрқмайди —
Бомба ўқлардан,
Қўрқади усти бут
Қорни —
Тўқлардан.

* * *

Сўзлар сачради
Севгимизга
Шухратлар сачради
Севгилим
Энди мен кетаман
узоқларга.
Энди мен етаман
тузоқларга.

1979 йил, август

Сандал

Кўз ёшларингни артгиси келар,
Сочларингни силагиси...
Афсуски қўллари йўқ.

Тўй

Осмон —
Сени жуда севарди
Қовоқлари уюлган бугин
Узоқ давом этади қиш.

Ўлим

Бир марта
Бериладиган
Мукофот.

Севги

Ҳеч нарса дея олмадинг сен
Ҳеч нарса дея олмадим мен
Худога шукур дедим мен
Худога шукур дединг сен

Нутқ

Минбардан —
Кўзларинг топаолмади кўз
Уҳ тортдинг
Қарсак каби жаранглар
Кулгу —

1975 йил, июн

* * *

Тубсизлик тубидан кўзимни чўзиб
Мени етаклайди фиркўк сағрини.
Илоҳий бир қудрат олади узиб
Жасадим йиртади туннинг бағрини.

Тоқатим титрайди мозийга қараб
Шунчалар тугаган, шунчалар адо
Кўзгудан ўзимни излайман ё раб
Бу қандай девона, бу қандай гадо.

Бу митти жонимни қачон узарлар
Умидим чекланган оёғим кишан.
Жасадимни сихга тузарлар
Азоб пешонамга тақалган нишон.

1982 йил, сентябр

* * *

Шукирки бу кўнглим топ-тоза эди
Ҳеч нарсани раво кўрмади ҳаёт
Нигоҳим уфқда шаҳзода эди
Яна кўзларингни соғиндим фақат

Тунлар ўтаверди кунлар кетидан
Суянчим, юпанчим эди менинг сўз
Кунлар ўтаверди кунлар кетидан
Мени кўриб ҳар йил эзиларди куз.

Юпингина танамни силарди шамол
Оёғимга раҳми келади қорлар
Умидим иситиб яшарди хаёл
Фақатгина писанд қилмасди борлар.

1993 йил, декабр

* * *

Хазонларга қадалган дилим
Севинчимни кўрмади раво
Атрофимда парвона ўлим
Тунни ортиб борар арава.

Ғадур-будир йўлларнинг ранги
Ғилдираклар тагида бошим
Мен адашган девона банги
Чўкиб борар метин бардошим

Овитаман ўзимни ўзим
Келажагим буюк ва порлоқ
Уюб олар уятдан кўзим
Садоқатнинг олдида ялоқ.

1997 йил, октябр

* * *

Нахот тақдир шунчалар чигал
Ёки менинг етмайди фаҳмим
Қўлларимдан ҳеч нарса келмас
Хазонларга келади раҳмим

Ҳасратимдан тоғ ҳам букилар
Йўқотганим ўзинг паноҳим
Қоғозларга шеър бўлиб тўкилар
Сенга етиб бормаган оҳим.

* * *

Сени қаттиқ соғиндим яна,
Суратингни излайман гулим
Бу дунёда йўқотганим не,
Бу дунёда топганим ўлим.

1995 йил, август

* * *

Эътиқодга қўнган севгисан
Туйғуларим чилпарчин синди
Гоҳо олам ширин қайғусан
Кўзларимга нимадир тўлди

Эътиқодга қўнган севгисан
Куйган юрак неларга зордир
Сен Ватансан жонажон Ватан
Юрагимнинг яраси бордир.

1977 йил, апрел

* * *

Умримни тирнаб яшади совуқ
Армонимни чайнаб ташлади хаёл
Демак мен бахтсизман, демак мен бахтиёр
Йўлимни кесиб ўтди бир аёл

Кунларим чақмоқдай ёришиб кетди,
Титроқ дилларимга қадалди увол.
Гуноҳим, савобим қоришиб кетди.
Йўлимни кесиб ўтди бир аёл.

Севгимга бинафша ранглар сачради
Баҳорга лабларин бўяди висол
Бир нима, бир нима мени асради
Йўлимни кесиб ўтди бир аёл.

1984 йил, октябр

* * *

Сен осмонни жуда севасан
Кўз-кўзлаб яшайсан кундузларингни
Менинг юрагимни баттар ўясан
Арзонга сотасан юлдузларингни

Сен осмонни жуда суясан,
Ерга ботиб кетган менинг оёғим.
Мансабга, шуҳратга қачон тўясан,
Уялиб ётибди чўпон таёғинг.

1981 йил, ноябр

* * *

Сени севмасликни иложи борми,
Сени севиш жуда ҳам офир.
Пешонамни уриб олдим мен,
Шўр пешонам бунчалар яғир.

Кўзларингни тунларга бергин,
Алам қилиб юлдузлар ёнсин.
Эртага мен, ўлмоғим учун,
Бу дунёдан юрагим қонсин.

Сени севмасликни иложи борми,
Сени севиш жуда ҳам офир.

1991 йил, январ

Илтижо

Севгилим алдади чидадим,
Омадлар тиладим гулимга.
Дўстларим алдади чидадим,
Мен рози бўлмадим ўлимга.

Тангрим сени мурувватинг кенг,
Шу юпун халқимни дилинга солгин.
Тангрим сени мурувватинг кенг,
Бўлмаса менинг ҳам жонимни олгин.

1983 йил, феврал

* * *

Торгина кулбада яшайди шоир,
Бевафо аёлнинг суратин қучиб.
Торгина кулбада яшайди шоир,
Сотилган дўстлари ҳақиға ичиб.

Торгина кулбани кундуз қизғанар,
Анқийди ачитқи шаробнинг ҳиди.
Торгина кулбани юлдуз қизғанар,
Бу ерга тушмаган баҳорнинг диди.

1979 йил, декабр

* * *

Мени осмон каби суйдирган эдинг,
Хаттоки жонимдан тўйдирган эдинг,
Дилбарим куйдирган, куйдирган эдинг,
Энди сенсиз ўтмас тушларим менинг.

Қувончим баҳорга боғланиб кетди,
Умидим юлдузга чоғланиб кетди,
Армоним куз билан доғланиб кетди,
Энди хазонларда ишим бор менинг.

Энди қирчиллама қишим бор менинг...

1994 йил, март

* * *

Бу чексиз оламнинг тармоғи қани?
Бу улкан дарёнинг ирмоғи қани?
Менман деган кимсанинг бормоғи қани?
Мен сенга тикилиб вайронман дунё.

Дард мени йиқитди, дармоним йўқдир.
Сиз меники деган фармоним йўқдир.
Жондан ортиқ севдим армоним йўқдир,
Мен сенга тикилиб вайронман дунё.

1978 йил, апрел

САВДОГАР

Новакузнецкий деган шаҳарда —
Трамвайда —
Уч-тўртта ўзбек
ўзбекча гаплашар эди.
Юринг қўшилайлик
улар сафига.
Юкимиз оғир деманг,
бу юклар топилади.
Ватан юкидан оғирроқ,
Она тили юкидан оғирроқ,
Ҳеч нарса йўқ дунёда.
Юринг қўшилайлик
улар сафига.

1989 йил, октябр

* * *

Сенсиз яшаш зил каби оғир,
Бу аччиқ ҳаётдан кетаман тўйиб.
Кўксимга нимадир тиф каби ботур,
Бир кун кўзларингни оламан ўйиб.

Хаёлан мен уни силаб сийпайман,
Кўзимдан ёшларим оқади сирқиб.
Йўқ-йўқ бундай яшай олмайман,
Бир кун сочларингни оламан қирқиб.

Лабларинг, киприк, тирноғингача
Ҳаммасин жойлайман ижара хонамга
Севги музейи очилади деб,
Кейин жар соламан бутин оламга.

Фақат бир нарсага қилолмам, тоқат
Фақат шу нарсага юрак ғашлайман.
Ҳиссиз юрагингни суғириб олиб,
Итимнинг олдига ташлайман.

1974 йил, апрел

* * *

Сўзлар —
Фарзандларимиз
Уларни ташламайлик
жанг майдонларига,
илимсиз,
Қуролсиз,
ўз фарзандини
дафин этиш
нақадар оғир.

1999 йил, август

* * *

Севгилим —
Куйиб-куйиб йиғлагин,
Тўйиб-тўйиб йиғлагин,
кўзларинг артмагин
фақат номига.
Менинг ўлгим келсин
ростакамига.

* * *

Унинг чўнтаклари тўла юпинлик
дўстларига совға қилмоқчи бўлади,
лекин ҳамма
бу совғадан қочади
унинг чўнтаклари тўла совға...

1976 йил, апрел

* * *

Бир куни у кулди
Кулгу унинг юзида
адашиб қолди,
кейин, нишон қилиб
оппоқ тонгга қараб
ўрмалай бошлади
кулгу.

* * *

Ёнимда осилган пучоқ,
Биқинимга тиралар қаттиқ.
Жасадим қалтирар,
Руҳим менсимас.
Пучоқ!
пучоқ!
пучоқ!

1991 йил, сентябр

* * *

Наҳот шуларни деб
сочинг оқарди.
Мангулик қаридан
бир жуфт кўз
маюс боқарди.

1993 йил, апрел

* * *

Қишлоқда бир қиз яшайди, тунни супириб,
Узун сочларини шабода тарар.
Мен эса шаҳарда қонлар туфириб,
Унинг оғушига интиламан зор.

Қишлоқда бир қиз яшайди, тонгни эркалаб,
Юрак, чимилдиқни йиртар муҳаббат.
Мен эса шаҳарда ғамни елкалаб,
“Метин тоқатимга қилмайман тоқат”¹.

1987 йил, сентябр

¹ Рауф Парфи сатри.

* * *

Тушимда юлдузлар чақирди,
Энди мен узоққа кетаман гулим.
Пойимда муҳаббат бақирди,
Ҳар кун тўшагимни супирар ўлим.

Ўлмаган ўлмаслар жиркандим сиздан
Воҳ, қаттиқ йиқилдим лат еди дилим.
Мен узр сўрайман сарғайган куздан,
Ҳар кун тўшагимни супирар ўлим.

Энди мен қайтмайман, ортга қайтмайман,
Бир кун эслар ё эсламас элим.
Қўйларга дардимни айтмайман,
Ҳар кун тўшагимни супирар ўлим.

1997 йил, декабр

* * *

Ситилди ситамнинг сароб рузлари,
Дунёвий дардлардан чўнтагим қуруқ.
Кўнгилнинг адашган хазон резлари,
Иймондан ийманиб берар йўл йўриқ.

Кенгликда увиллар умидли қипчоқ,
Чорлайди саҳронинг саховат уйи.
Осмонга таҳдидин қўймайди ўчоқ,
Азага айланар дунёнинг тўйи.

Хазонлар санчилар ярадор дилга,
Яшнаган дилларнинг умидида туш.
Оғочлар айланар қаҳратон кулга
Изимдан қиличин қайраб турар қиш.

1985 йил, сентябр

* * *

Силкиндим этагимни хиёнат тортди,
Фикринг етмади сенинг тўфиққа.
Қимтиниб-қимтиниб севгилим сотди,
Азобим уланиб кетди уфққа.

Титкилай-титкилай армонларимни,
Ҳижрон чўққилари тавоним қучди.
Аянчга илинган дармонларимни.
Ўкириб-ўкириб аждаҳо ичди.

Кузакнинг сасида тиз чўқдим бир зум,
Момогулдуруқлар тунни айирди.
Хўрланган севгини симирди кўзим,
Диёнат шаштимдан мени қайирди.

1986 йил, июн

* * *

Тупканинг тубида сарғайган кўнгил,
Мижозий ҳакамга санчилган туйғу.
Дунёвий шарбатдан ситилган эй, дил
Уятдан ўзини йиғмаган қайғу.

Иштони йиртилган чалқанчали сой,
Тунни фоҳишага боғлаган гуноҳ.
Ўн беш куни қоронғули ой,
Қочолмас дарахтлар излайди паноҳ.

Тубсизлик уммонига чўмилган ришта,
Севгининг нилуфар ҳидларин сезмас.
Сочлари самони суртган фаришта,
Кўзгуни олдидан кетгиси келмас.

1999 йил, август

* * *

Она менинг дилларим хайрон,
Сотиб кетди қанча дўстларим.
Она менинг кунларим вайрон,
Йиртиқ-ямоқ кийим, устларим.

Она менинг бахтим йўқроқ,
Барно қизлар менсимай ўтар.
Она менинг кўнглим тўқроқ,
Хаёлимда бир гўзал кутар.

Она менинг адашганим бор,
Тиконзорда тентиди умрим.
Она мени алдашганлар зор,
Қимтинади керилиб қумрим.

Она менинг топганим тоқат,
Ҳеч кимсадан сўрмадим паноҳ.
Она шуни англадим фақат,
Йиқилганни суяйди Оллоҳ.

1994 йил, август

* * *

Қора денгиз кетади қалқиб,
Хаёлотнинг гумонларига.
Тушларимда кетаман оқиб,
Фоний дунё уммонларига.

Алвон-алвон тўкаверар тун
Довулларда чархланган бир ишқ.
Осмон қалқиб кетади илкис,
Юлдузлардан тўкилар қўшиқ.

1985 йил, апрел

* * *

Ёндирар, чирсиллаб аловнинг тили,
Сени севмаслик бу қатли гуноҳ.
Сихга тортиламиз Мажнуннинг эли,
Кўзларим титкилаб излайди паноҳ.

Нечун индамайсан, нечун жимсан сен,
Кўзларинг ўтида қовжираб битдим.
Нечун йўлларимиз айридир бугун,
Мен сени кўрганда титраб кетдим.

Очгин кўзларингни севгим, севгилим
Жаллоднинг тиглари синсин, қайрилсин.
Маъбуда тошидек қотгана ўлим,
Сирли бисотидан айрилсин.

1995 йил, октябр

* * *

Сўзни ўпдим йиғладим чўкиб,
Туннинг даҳшатлари аямай туртди.
Дарахтлар пойимга хазонлар тўкиб,
Тонгнинг муруввати фикримни суртди.

Алдамчи дунёнинг алдамларида,
Севги деб аталган бутга сиғиндим.
Мангулик етмаган қадамларида,
Мен сизни соғиндим, қаттиқ соғиндим.

1989 йил, август

Илоҳий даргоҳга йўлатмас иймон,
Титрайман тунимнинг маънисида ўй.
Кундуз қўшиғига чўмилар замон,
Қасрларин ҳазм қилолмайди тўй.

Инграйди умиднинг ялови яра
Ватан армонимга бўлолмас паноҳ
Онасин қалқон қилибди қара
Ўзининг кунини ўйлаган тамоқ

Чинқириб чираниб онгимни йиртар,
Омонат бу дунё армон тўрида.
Бундай қабихликни кўргандан кейин,
Оналар ухласин қандай гўрида.

2000 йил, октябр

* * *

Мени —
Йўқликлар уммонидан сўра,
Уфққа юзларингни босиб хаёл сур.
Тунда яшириб-яшириб йиғла,
Кўз ёшинга чўмилсин ой

* * *

Тун тинимсиз силкитар мени,
Фингшийди қаҳрига туролган зорлар.
Кўрқинчли тушлар уйғотар сени,
Ютиниб-ютиниб ухлашар борлар.

Шамол шивирлайди шерикларига,
Ялонғоч дарахтга аёзни сепар.
Баҳор шошилмайди кўрикларига,
Чўққилар ийманиб қорларни ўпар.

2000 йил, сентябр

* * *

Эсингдами азизам —
Туннинг кўрпасига кирганида ой,
Юлдузлар тўлишиб қурганда базм.
Бемалол ечинганда сой,
Хазонлар сесканиб кетгани.

Эсингдами азизам —
Тоғлар бир-бирини кўролмаганда,
Ҳайратлар солланиб қурганда базм.
Дарахтлар гувоҳлик беролмаганда,
Шивирлаб дегандинг гуноҳи-азим.

1996 йил, феврал

* * *

Кўнглимга кўмилган армонни,
Кузакни зардоби симирар.
Фикрим чиқарган фармонни,
Хирсият менсимай кемирар.

Тунларим сотилар сақичга,
Ойнинг хавотири осмонни ситар.
Бўйсунмай яшадим хоҳишга,
Эркимни эринмай юлдузлар кутар.

Бу дунё аслида телбали,
Майсалар шивирлар қулоқларимга.
Машқини тугатган «Бурис Ли»
Чумоли чўмилар булоқларимга.

1994 йил, март

* * *

Ҳаёни юзимга сачратди баҳор,
Томиримни йиртди ваҳшиёна қон.
Кузакнинг армонидан куйлагим оҳор,
Бўғзимда мулдираб жовдирайди жон.

Мен кимни излайин, кимни соғинай,
Кимга ёлворайин дардимни айтиб.
Оллоҳим мен сенга қандай сиғинай,
Гуноҳим шунча кўп, бўлмайди қайтиб.

Товоним юракка санчилиб қолган,
Юрагим айланган бугун товонга.
Фикрим, кўзларим яшашдан толган,
Жовдираб қарайман қибла томонга.

1987 йил, декабр

Туркистон

Куриб бормоқдадир уятдан Аму,
Чўкиб бормоқдадир уятдан Орол
Отангни ўлдирганга онангни бер деб,
Биз эса бемалол тўқиймиз мақол,
Тўкила-тўкила самонинг қолди,
Темурдан хотира замонинг қолди.

1977 йил, май

* * *

Салтанат суянчиқ —
Дор мангулик —
Ўзингни топширма борлиққа
Ҳайф бер шайтонга
Диёнат ёрлақа.

Қумрининг қилиғи
Омонлик,
Изингдан қарғайди ёмонлик.
Сўзларни отаман сахрога,
Қўлларим қовушмас.
Қаҳрабо.

Чумоли чиранар —
Сесканар сахролар
Ҳайбатлар тўкилар савлатга
Ичингда бўлмаса Худо гар
Пайғамбар чорламас даъватга.

Худога шукур...

1979 йил, сентябр

* * *

Қаҳратон қилиғи қирқни ёради,
Аёзли кунларга ўзимни осдим.
Шайтонлар севги деб мени талади,
Ҳай бердим ҳамият ўзимни босдим.

Дунёнинг хиёнат сирлари ичра,
Қоврулган гужғанак илоний кулча.
Диёнат мангулик мени кечирар-а,
Таҳорат кутмоқда умидли кеча.

* * *

Мўминлар, қиёмат яқинга ўхшайди
Хиёнат кўнмагай менинг розимга.
Оллоҳга ёлвориб кўнглим бўшайди,
Юлдузлар тўкилар жойнамозимга.

1988 йил, август

* * *

Мени севолмаган ҳеч ким сизчалик,
Рашкнинг тамғасини юзимга босиб,
Кейин оёғимни ўпмаган ҳеч ким.

Мени севолмаган ҳеч ким сизчалик,
Сохта гўзалликга танасин сотиб,
Кейин жовдираб боқмаган ҳеч ким.

Мени севолмаган ҳеч ким сизчалик,
Сизчалик хиёнат қилмаган ҳеч ким.

* * *

Дунёнинг сен билмаган қалам қошлари бордур.
Дўстларнинг дўст учун ошлари бордур.
Қўй кўп нафсингни очма эй, Ғаффор.
Мурувватдан кейин тана тошлари бордир.

1975 йил, декабр

* * *

Душманим сўзлаган сўзга кўникдим,
Эзилган хўрланган кўзга кўникдим,
Ўтмишин мақтанган, қулга кўникдим,
Кунлар менга оғирлик қилар.

Султонимни отди кўрмаган бўлдим,
Иймонимни сотиб билмаган бўлдим,
Аслида ўлганман, ўлмаган бўлдим,
Кунлар менга оғирлик қилар.

Йўлимда фохиша қизлар суйкалар
Мени кўрса ой ҳам бурканар,
Бу кунимдан ит ҳам жирканар
Тунлар менга оғирлик қилар.

1978 йил, октябр

* * *

Эс қотган номошом самонинг сири,
Гулларнинг белига қўллари етмас.
Сахрога суртилган мангулик гўри,
Занглаган фикрлар чарҳланмас ўтмас.

Чинқириқ чимилдиқ пардасин тортар,
Виждонниғижимлар илоҳий бир нур.
Яшашга кўксимда иштиёқ ортар,
Чўққилар бошини силайди гурур.

Тафаккур тупроқни ўпади.
Шашқатор касартки аросат
Оёқларим онамни тепади,
Кўлимда тўппонча, фаросат.

1988 йил, апрел

Тўй

1

Ҳижроннинг чўмичи —
Остонага ёзилган тарих
Йиғлаётган отанинг ўчи
Юлдузларни ютган муаррих

Қисматига силкинган осмон
Йиртилган япроқнинг азоби
Энди узоқ яшаши гумон
Пули йўқ шоирнинг ғазаби

2

Одамлар булбулга айланар
Қўшнилари қовоғи саҳродур
Хоҳласа хонлар сайланар
Фуқаролар буюк даҳодур.

Қувончларин силкитиб отар
Сочларини силар зиёда
Эшаклари эгасиз ётар
Қароқчилар йўқдай дунёда.

1982 йил, сентябр

* * *

Аянчли армоним мулдиран сағир
Захарли найзасин санчаверар кун
Оғриқ елкаларим силайди ёмғир
Оғир кунларимни тафтайверар тун

Севгининг севимли сиртмоқларида
ўзимни ахтардим хаёлий бир дард
Дунёнинг омонат қирғоқларида
Мен сени изладим, йўқотмоғим шарт

Сингиб синголмадим ўзимга-ўзим
Даҳшат ёстиғига ҳорғин кўникдим
Тумонат тунига қоврилган кўзим,
Мен сенга сиғиндим, сенга илиндим.

1999 йил, декабр

* * *

*Хотира-дарахтзор, ўрмоним менинг
Қайсин Қулиев*

Хотира-
ўрмоннинг шовиллаган иси,
Юрак ҳаёжонни симирар.
Уфққа суртилган хиёнат туси,
Иймонни тинимсиз кемирар.

Фикирларингни ўрайсан,
Қатлам-қатлам сўз.
Йиртилган туғёнга қарайсан,
Вужудингни ўйиб олар куз.

Тиглайсан —
Севгининг сирлари силайди,
Яшириб-яшириб йиглайсан.

1998 йил, октябр

Ўргамчак уятин тўқийди
Кўйлаги йиртилган йиғлоқи аёл
Муҳаббат ҳақида ўқийди

Сабзига қўшиб тўғрайман
Сийнаси ситилган хаёлни
Ҳали ҳам тўхтатиб бўлмас
Садоқатдан сўзлаётган аёлни.

1988 йил, феврал

Ҳижобда

Гўзаллик қимтинар,
Иболар чирмашар қасрга.
Садоқат сесканар,
Йигитлар олинар
Асрга.

* * *

Арчилган армоннинг
Юмалоқ юқи,
Аврашга уриниб яшайди фақат,
Фикримга қадалар мангулик ўқи.
Иймон бер,
Сабр бер,
Тоқат бер,
Тоқат.

1995 йил, январ

* * *

Мунгликни тебратар илоҳий бир куч
Бўшлиққа санчилар зардобли найза
Кузнинг қасосида чайқалади ўч
Хавотир шифтидан тўкилар лаҳза

Сокинлик солланиб савлат тўкади
Йўқсизлик бурчакда ўтирар ийиб
Шуҳратлар шон деб қомад букади
Уятлар вужудим олади ўйиб

Чинқириқ чийиллар тугунсиз
Туннинг азобига осилган хазон
Руҳимни силкитар ўлим тинимсиз
Хаёлни гуноҳдан қайтарар азон.

1996 йил, май

* * *

Дўстим Паён Мейлига

Изимга қарайман изларим йўқдир,
Чирсиллаб узилар вужудда бир дард.
Наҳотки ўзим бор сўзларим йўқдир,
Дўстим сенинг мағрурлигинг шарт.

Юлдузлар узоқда фикирларимдан,
Туннинг зардоби кўзларим йиртар.
Қарғалар беҳабар зикирларимдан,
Иккимиз талашган ул гўзал кутар.

Дарахтга суяндим соғинсам сени,
Йўргакланган кузни совуққа белаб.
Изтироб кўзимга қадалган куни,
Жиққамушт кунларни эсладим улаб.

Дўстим сенинг мағрурлигинг шарт.

1998 йил, апрел

Ўлим

Бир кун мен етаман ниятларимга,
Лаззат шаробидан қониқар дилим.
Қўлларингни тираб иякларингга,
Кўз ёши тўкмасдан кузатгин гулим.

Ютиниб қон-қажшаб кутдим бу кунни,
Яшаш қийин экан бегоналар билан.
Чечаклар тергали келгил қабримга,
Дўсту ёру, дугоналар билан.

1981 йил, декабр

* * *

Бўғзимга тиқилиб келмоқдадир жон,
Мен учун яшамоқ кундан-кун оғир.
Сенга нима бўлди она Туркистон,
Сенга нима бўлди Моварауннаҳр.

Темирни йўқотдинг Мангуберди кетди,
Сотганларинг битта бўлмади сенинг.
Фитратни йўқотдинг Чўлпонинг кетди,
Отганларинг битта бўлмади сенинг.

Фикримни кўзимга тўкиб қарайман,
Кўксимда чирқиллар, ўтмас ҳаяжон.
Ёлғиз мен кунингга қандай ярайман,
Сенга нима бўлди она Туркистон.

1979 йил, август

* * *

1

Ҳеч қачон —
Овозингни чиқариб
айтма бу сўзни.
шивирлаш ҳам гуноҳ,
пичирладингми, гуноҳга ботдинг.
югин —
томир-томирларинггача сингиб кетсин,
Ҳатто кир оёқлари билан.
Бу сўз.

2

Кекирганингда бахтдан
Калишлари
Оғзингдан отилиб
Чиқиб кетади.

1980 йил, апрел

* * *

Хавотир —
Умирни кемиран ит каби,
Занглаган қилич эсиз.
Қаламни ялайди ташналик лаби,
Ўзимни-ўзим излайман изсиз.

Ярамга туз сепаман,
Бухоро каби шўрхок тана.
Ҳар қуни мен сени тепаман,
Кечиргил-кечиргил муқаддас она.

Тарих ўргамчак —
Муаллақ пардалар тўқийди
Севги қип яланғоч аёл
Ўтган кетганни чўқийди.

Қарғиш

Дунё тургунча тулинг...

МУНДАРИЖА

Қизимга мактуб.....	3
Ваҳданиёт дарёси.....	4
Шеър ўқиб берардим.....	5
Кўпкари.....	6
Уфқнинг нарёғида.....	7
Ҳеч нима демадим.....	8
Жарлик.....	9
Азоб ўпқонида.....	9
Ватан тушунчаси.....	10
Муҳаббат.....	11
Мен кулиб юбормай Тангрим.....	12
Турк таянчи.....	13
Лайлак.....	14
Армонларим.....	15
О, менинг қисматим.....	16
Кўзларимда осмон бор.....	17
Оппоқ қор устига.....	18
Кўлим сизга етмайди.....	19
8-март.....	20
Кўзларингда.....	21
Бўрилар.....	21
Зил-зила.....	22
Ўзимдан ўзимни.....	22
Саловат.....	23
Сен буюк шоирсан.....	23
Сотқин.....	24
Устоз.....	25
Неъмат бобо.....	25
Тун.....	26
Бир кун кетаман.....	26
Қачон ҳужум қилишни билади.....	27
Нилуфар шаклида.....	28
Ишқнинг кўзасини синдирган аёл.....	28
Ҳўжаев муаллим.....	29
Тафаккур дарвозаси.....	30
Дўппимни отаман.....	31
Соғинчим.....	31
Бугун.....	32
Харсанг.....	33
Оппоқ булутлар.....	34
Яна боролмадим.....	35
Мадад бер менга.....	36
Чўнтагимга сиғмайди.....	37
Қандай даҳшат.....	38
Хўрланган кунларим.....	38

Фафлаг чўнтагидан.....	39
Эҳ, мискин умрим.....	40
Баҳор баҳор эмас.....	40
Совуқлар овунчим.....	41
Шайбонийхон.....	42
Чўлпон.....	43
Рафиқамга.....	44
Пахтада.....	45
Дўстим қабри устида.....	46
Фикримга санчилар.....	47
Деразам олдида.....	48
Қишлоқни тирнар.....	49
Бир тўғрам нон учун.....	50
Менинг жоназамда.....	51
Кўзларинг сўзлайди.....	52
Автобиография.....	53
Рухим чизикларига.....	54
Ўзингни қарга.....	54
Кушларга берайлик.....	54
Жимликка ўралган.....	55
Бандаси.....	56
Мен очман.....	57
Нилуфар чехра.....	58
Тўй келибди.....	58
Чўкиб бормоқдадир.....	59
Юлдуз Усмонова.....	60
Илизлар-илдиздур.....	60
Маяковский сингари.....	61
Ёлгон менинг яшаган уйим.....	61
Ўзимни тутаман аранг.....	62
Охунов домла.....	63
Қария.....	64
Сўзлар сачради.....	64
Сандал.....	65
Тўй.....	65
Ўлим.....	65
Севги.....	66
Нутқ.....	66
Нишон.....	67
Борлар.....	68
Тунни ортиб борар арава.....	69
Шеър бўлиб тўкилар.....	70
Бу дунёда.....	70
Юрагимнинг яраси бордир.....	71
Йўлимни кесиб ўтди бир аёл.....	72
Сен осмонни жуда севасан.....	73
Сени севмасликнинг иложи борми?.....	74
Илтижо.....	75

Торгина кулбада.....	76
Суйдирган эдинг.....	77
Мен сенга тикилиб.....	78
Савдогар.....	79
Зил каби оғир.....	80
Сўзлар.....	81
Менинг ўлигим келсин.....	82
Бир куни.....	83
Пучоқ.....	83
Бир жуфт кўз.....	84
Қишлоқда бир қиз яшайди.....	85
Ҳар куни тўшагимни.....	86
Қиш.....	87
Азобим.....	88
Тупканинг тубида.....	89
Йиқилганни суяди Оллоҳ.....	90
Юлдузлардан тўкилар кўшиқ.....	91
Сени севмаслик.....	92
Сўзни ўпдим.....	93
Илоҳий даргоҳа.....	94
Кўз ёшингда оқиб кетсин ой.....	95
Тун тинимсиз.....	95
Эсингдами.....	96
Кўнглимга кўмилган армонни.....	97
Ҳаёни юзимга сачратди.....	98
Туркистон.....	99
Кумрининг қилиғи.....	100
Таҳорат кутмоқда.....	101
Юлдузлар тўкилар жойнамозимга.....	101
Мени севолмаган ҳеч ким сизчалик.....	102
Сен билмаган.....	102
Тунлар менга оғирлик қилар.....	103
Эс қотган номошом.....	104
Тўй.....	105
Аянчли армоним.....	106
Хотира.....	107
Садоқатдан сўзлаётган аёл.....	108
Ҳижобда.....	109
Тоқат.....	109
Мунгликни тебратар илоҳий бир куч.....	110
Изимга қарайман.....	111
Ўлим.....	112
Фитрат.....	113
Ҳеч қачон.....	114
Хавотир.....	115
Қарғиш.....	116

Муҳаммад ҒАФҒОР

СУКУНАТ СОҲИЛИ

Шеърлар

Суратлар муаллифи *Шавкат Қаҳҳор*

Муҳаррир *Берди Раҳмат*

Бадий муҳаррир *Ҳ. Худойбердиев*

Техник муҳаррир *Т. Смирнова*

Мусахҳиҳ *С. Қўшмоқов*

Саҳифаловчи *Б. Ирисбоев*

Босишга рухсат этилди 07.11.2005. Бичими 84x108_{1/32}.

Ҳажми 2,1 б.т. Нусхаси 1000. Буюртма №

Шартнома №97/3. Нархи келишилган асосда.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон

Миллий кутубхонаси нашриёти

«AVTO-NASHR» шўъба корхонаси босмахонаси

Тошкент шаҳри 8-март кўчаси 57-уй